

Bosna i Hercegovina
Regulatorna agencija za komunikacije

Босна и Херцеговина
Регулаторна агенција за комуникације

Bosnia and Herzegovina
Communications Regulatory Agency

PREGLED SLUČAJEVA IZ OBLASTI EMITOVANJA

Periodična publikacija

1. izdanje

Period: januar – april 2020.

SADRŽAJ:

Uvod.....	3
Pregled slučajeva kršenja pravila i propisa u oblasti emitovanja.....	6
I. Slučajevi u kojima je utvrđeno kršenje pravila i propisa.....	7
1.1. Kršenje Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija.....	8
II. Slučajevi u kojima nije utvrđeno kršenje pravila i propisa.....	14
III. Prigovori koji nisu rezultirali pokretanjem postupka.....	21
ANEKS: Prekršene odredbe pravila i propisa.....	22

UVOD

Ova publikacija sadrži pregled procesuiranih slučajeva potencijalnog kršenja pravila i kodeksa iz oblasti emitovanja, kao i postupanja Regulatorne agencije za komunikacije po zaprimljenim prigovorima fizičkih ili pravnih lica u periodu od januara do aprila 2020. godine.

Nadležnosti Agencije i zakonski okvir

Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) je nezavisno regulatorno tijelo, koje u okviru svojih nadležnosti u regulisanju sektora emitovanja:

- kreira i primjenjuje standarde kroz usvojena pravila i kodekse;
- dodjeljuje dozvole za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga i usluga radija, kao i dozvole za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija;
- procesuiraju slučajeve kršenja pravila i kodeksa od strane svih pružatelja audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, te distributera takvih sadržaja u Bosni i Hercegovini.

Agencija također procesuiraju i slučajeve kršenja [Zakona o komunikacijama](#) (Zakon) od strane fizičkih i pravnih lica, a posebno slučajeve neovlaštenog korištenja radiofrekventnog spektra i pružanja usluga za koje je potrebna dozvola Agencije. U takvim slučajevima, a prema zakonskim ovlastima, Agencija izdaje odgovarajuće izvršne mjere za kršenje Zakona, te podzakonskih akata (pravila i kodeksa) donesenim na osnovu Zakona.

Pravila i kodeksi koji regulišu ovu oblast, između ostalih, uključuju:

- [Pravilo 77/2015 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga](#)
- [Pravilo 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija](#)
- [Pravilo 79/2016 o distribuciji audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija](#)
- [Pravilo 89/2018 o naknadama za dozvole Regulatorne agencije za komunikacije](#)
- [Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija](#)
- [Kodeks o komercijalnim komunikacijama](#)

Agencija je nadležna za vođenje postupaka kojima se utvrđuje da li je u određenom slučaju korisnik dozvole pričinio povredu (kršenje) Zakona, podzakonskih propisa Agencije ili uslova izdate dozvole. Agencija također prati i procesuiraju slučajeve kršenja primjenjivih odredbi Poglavlja 16. (Mediji u izbornoj kampanji) [Izbornog zakona BiH](#), odnosno [Pravilnika o medijskom predstavljanju aktivnosti političkih subjekata od dana raspisivanja izbora da dana održavanja izbora](#).

U slučaju utvrđenog kršenja, Agencija primjenjuje izvršne mjere srazmjerno prekršajima, i to: a) usmena ili pismena upozorenja; b) inspekcijski pregled sredstava za koje je izdata dozvola; c) konkretan zahtjev za preduzimanje određene radnje ili obustavu, koji se mora ispoštovati u okviru zadanog roka; d) novčane kazne; e) nalog za obustavu emitovanja ili pružanja javnih telekomunikacijskih usluga na period ne duži od tri mjeseca; f) oduzimanje dozvole.

U skladu s obavezom iz Zakona, Agencija je izradila dokument [Pregled povreda i odgovarajućih kazni koje izriče Regulatorna agencija za komunikacije](#) koji je usvojilo Vijeće ministara, a na osnovu kojeg se vrši određivanje novčanih kazni za ustanovljena kršenja pravila i kodeksa srazmjerno vrsti i težini kršenja.

Važno je napomenuti da se novčane kazne koje naplati Agencija uplaćuju u državni trezor i ne na račun Agencije.

Protiv prvostepenih izvršnih mjera Agencije korisnici dozvola imaju mogućnost žalbe Vijeću Agencije kao drugostepenom organu u upravnom postupku. Odluke Vijeća Agencije su konačne i obavezujuće u upravnom postupku, a sudsko preispitivanje odluke može se pokrenuti pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Postupanje po prigovorima

Agencija je od samog početka svog rada naglašavala značaj i oslanjala se na prigovore građana kao prvenstveni mehanizam za pokretanje slučajeva utvrđivanja kršenja pravila koja se odnose na emitovani sadržaj. Smatramo da su upravo građani najbolji monitori programskog sadržaja, jer nam njihovi prigovori najbolje govore o tome koji sadržaje gledaoci u Bosni i Hercegovini prate i smatraju važnim, te u kojim segmentima je regulatorna zaštita najpotrebnija i najznačajnija.

I pored činjenice da su tehnološke promjene uzrokovale bitne razlike u načinu primanja i praćenja medijskog sadržaja, građani i dalje značajan dio vremena provode upravo gledajući televiziju i slušajući radio, a ovi mediji za većinu građana još uvijek predstavljaju najvažniji izvor informacija, ali i zabave. Stoga su i očekivanja građana u pogledu zaštite regulatora opravdano visoka.

Prigovor Agenciji može podnijeti svako fizičko ili pravno lice koje smatra da su emitovanim programom povrijeđena njegova prava i interesi, odnosno javni interes. Agencija svaki pristigli prigovor uzima u razmatranje sa aspekta potencijalnog kršenja primjenjivih pravila i propisa, te u svakom pojedinačnom slučaju odlučuje da li postoji osnov za pokretanje slučaja ili ne.

Važno je napomenuti da prigovori predstavljaju ulaznu informaciju, odnosno inicijativu na osnovu koje Agencija pokreće postupak ispitivanja mogućeg kršenja primjenjivih pravila i propisa. Postupak se, dakle, uvijek vodi po službenoj dužnosti, a zbog neophodne transparentnosti procesa i prava javnosti da ima uvid u odluke koje donosi Agencija, svakom podnosiocu prigovora se nakon okončanja istrage u vezi sa određenim programskim sadržajem koji je bio predmet prigovora dostavlja obavijest o svim radnjama koje je Agencija poduzela u konkretnom slučaju. Podnosilac prigovora može zatražiti i da ostane anonimn. U slučaju anonimnih prigovora, kada ni Agenciji nije poznat identitet podnosioca, a koji sadrže sve potrebne podatke o programu na koji se prigovor odnosi, praksa Agencije je da, u cilju zaštite javnog interesa, ipak ispita postojanje osnova za pokretanje slučaja.

Osim po prigovorima, Agencija može pokrenuti slučaj i na osnovu vlastitih saznanja o potencijalnom kršenju, odnosno zbog utvrđenih nepravilnosti tokom redovnog monitoringa programskog sadržaja koje Agencija također provodi po službenoj dužnosti.

Procedura vođenja slučajeva

Procedura vođenja slučaja se vodi na osnovu [Pravilnika o postupku rješavanja kršenja uslova dozvola i propisa Regulatorne agencije za komunikacije](#), kojim su uspostavljene interne procedure za postupanje Agencije u rješavanju predmeta koji se tiču povreda uslova izdatih dozvola, kodeksa, pravila, odluka i drugih akata Agencije, kao i Zakona o komunikacijama.

Postupak započinje traženjem snimaka programa koje su stanice u obavezi čuvati u periodu od šest sedmica od dana emitovanja. Iz tog razloga je bitno da prigovor bude upućen Agenciji unutar perioda u kojem su stanice dužne čuvati snimke, kao i da se prigovor odnosi na konkretan emitovani sadržaj, pri čemu, pored naziva RTV stanice, prigovor treba da sadrži datum i vrijeme emitovanja predmetnog sadržaja, kako bi Agencija bila u mogućnosti da pribavi snimke, uz obrazloženje o razlozima zbog kojih podnosilac upućuje prigovor.

Stanici se također prosljeđuje prigovor, na koji se ima mogućnost izjasniti. Na osnovu snimaka koje dostavi stanica, odnosno snimaka koje sama posjeduje, Agencija izrađuje analizu spornog programa sa aspekta potencijalnog kršenja primjenjivih odredbi pravila i kodeksa, te uzimajući u obzir eventualno izjašnjenje stanice na zaprimljeni prigovor. Ukoliko ne pronađe elemente kršenja, Agencija o tome obavještava stanicu i podnosioca prigovora i okončava predmet. U slučaju da utvrdi da je emitovani program potencijalno u suprotnosti sa primjenjivim odredbama, Agencija stanici upućuje navode o potencijalnom kršenju, citirajući konkretne odredbe čije kršenje se utvrđuje, te poziva stanicu da se izjasni o navedenom.

Prilikom odlučivanja o kršenju i odgovarajućoj sankciji, Agencija uzima u obzir niz faktora, kao što su priroda i težina kršenja (najozbiljnijim kršenjima se smatraju govor mržnje, emitovanje sadržaja koji mogu ugroziti sigurnost i zdravlje ljudi, te sadržaja koji mogu ozbiljno naštetiti razvoju djece), vrstu stanice (javna ili privatna, lokalno ili nacionalno pokrivanje), vrstu programa (npr., pravičnost i nepristrasnost imaju posebnu težinu u informativnom programu), vrijeme emitovanja, da li se radi o prvom ili ponovljenom kršenju, odgovor stanice na navode (da li je stanica ponudila razumno pojašnjenje, da li je preuzela odgovornost za emitovani sadržaj) itd. Nadalje, u obzir se uzima i kontekst u kojem je sporni sadržaj prezentovan, kao što je aktuelna društveno-politička situacija, ciljna publika, očekivani stavovi i raspoloženje publike prema datoj temi, eventualne reakcije voditelja programa i slično.

Ono što je veoma važno naglasiti jeste da Agencija prilikom donošenja odluka uvijek ima u vidu balans između slobode izražavanja korisnika dozvole i prava javnosti da prima informacije, te zaštite javnog interesa. Agencija reaguje isključivo na već emitovani sadržaj i ne izjašnjava se o programskim sadržajima prije njihovog emitovanja, niti ima zakonsku nadležnost da se miješa u uređivačku politiku nosilaca dozvola, tj. odabir tema i sadržaja i način kreiranja programa.

U određenim slučajevima u kojima nije utvrđeno kršenje pravila, ali se mogu smatrati spornima sa aspekta principa profesionalnog i etičkog izvještavanja, Agencija u praksi može reagovati na način da stanici ukaže na sporne sadržaje i pozove je na odgovorniji pristup uređivanju programa. Ova mjera, iako je neobavezujuća i nerestriktivna, može pozitivno djelovati u smislu da stanica pokaže veći stepen odgovornosti i profesionalizma u daljem radu, čime se postiže cilj regulacije, dok se u isto vrijeme ne zadire u njenu slobodu izražavanja.

PREGLED SLUČAJEVA KRŠENJA PRAVILA I PROPISA U OBLASTI EMITOVANJA

U periodu od 1. januara do 30. aprila 2020. godine, Agencija je zaprimila 51 prigovor na 21 programski sadržaj emitovan u programima RTV stanica u BiH. Pored toga, Agencija je pokrenula 3 slučaja po službenoj dužnosti, u cilju provjere poštivanja usklađenosti programa sa relevantnim pravilima i propisima, odnosno uslovima dozvole.

U ukupno 13 slučajeva utvrđeno je kršenje pravila Agencije te su donesene odgovarajuće izvršne mjere. U nastavku se daje pregled svih procesuiranih slučajeva u proteklom periodu, kako onih u kojima je utvrđeno kršenje, tako i onih u kojima Agencija nije pronašla elemente kršenja relevantnih propisa.

Najveći broj utvrđenih kršenja odnosio se na odredbe u vezi zaštite maloljetnika od potencijalno štetnih i neprimjerenih programskih sadržaja, kao i nepoštivanje programskih uslova dozvole te nedostavljanje snimaka i informacija o emitovanom programu. Upravo dostavljanje snimaka i prateće dokumentacije predstavlja značajnu obavezu u poštovanju navedenih pravila i propisa, imajući u vidu da od ispunjavanja ove obaveze zavisi izvršavanje regulatornih obaveza Agencije, tj. provjera pravila i propisa u dijelu koji se odnosi na emitovani sadržaj.

Imajući u vidu da je protekli period bio obilježen zdravstvenom krizom uzrokovanom pandemijom Covid-19, značajan broj prigovora se odnosio upravo na izvještavanje na ovu temu. Iako niti u jednom slučaju nisu utvrđeno kršenje relevantnih odredbi pravila Agencije, u pojedinim slučajevima je primijećeno da stanice nisu u potpunosti primijenile standarde koje nalažu postulati profesionalnog i etičkog novinarstva, zalazeći u domen senzacionalizma i rizikujući širenje dezinformacija. Agencija je, kako u direktnom obraćanju stanicama, tako i putem saopćenja za javnost, u više navrata istakla značaj pojačane uredničke i profesionalne odgovornosti prilikom izvještavanja o pandemiji Covid-19 kako bi se izbjeglo prenošenje polovičnih, nepotpunih i neprovjerenih informacija, uputa i mjera u vezi sa aktuelnom situacijom. Agencija je također pozvala stanice da, uz dosljedno poštivanje pravila i propisa, u programima obezbijede stručne sagovornike iz relevantnih oblasti kao što su zdravstvo, sigurnost i ekonomija, zatim da izbjegavaju senzacionalizam, špekulacije i nezvanične teorije koje mogu izazvati osjećaj nelagode, straha ili panike među stanovništvom.

I. SLUČAJEVI U KOJIMA JE UTVRĐENO KRŠENJE PRAVILA I PROPISA

U donjoj tabeli navedeni su svi slučajevi koje je Agencija procesuirala u periodu januar – april 2020. i u kojima je utvrđeno kršenje pravila te izrečena odgovarajuća izvršna mjera. Sve odluke Agencije u cijelosti su dostupne na službenoj stranici Agencije putem sljedećeg linka: <https://rak.ba/bs-Latn-BA/executive-measures>.

Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija			
Stanica	Program	Prekršene odredbe	Izrečena mjera
Televizija Zenica	„Zenica Info“ od 25.10.2019.	član 5. (<i>Pravičnost i nepristrasnost</i>) stav (2) i član 6. (<i>Pravo na odgovor</i>) stav (3)	novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM
ATV	informativni program od 27.10.2019.	član 6. (<i>Pravo na odgovor</i>) stav (4)	novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM
FTV	Film „Zvizdan“	član 22. (<i>Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja</i>), član 24. (<i>Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika</i>) i član 25. (<i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i>).	novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM
NTV 101	sedmodnevni program	član 18. (<i>Označavanje repriza, snimaka i arhivskog materijala</i>), stav (1), zatim član 22. (<i>Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja</i>), st. (1) i (2), član 24. (<i>Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika</i>), stav (1), te član 25. (<i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i>), st. (1) i (2)	novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM
Televizija OSM	Film „Njena tajna“	član 22. (<i>Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja</i>) st. (1) i (2), član 24. (<i>Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika</i>) stav (1), te član 25. (<i>Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika</i>) st. (1) i (2)	pismeno upozorenje
Obiteljski radio Valentino	program od 19.11., 20.11. i 01.12.2019.	član 16. (<i>Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima</i>) stavovi (1) i (2) i član 7. (<i>Lažni ili zavaravajući audiovizuelni i radijski programi</i>) stav (1)	pismeno upozorenje
MTV Igman	„Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“	član 3. (<i>Osnovni principi</i>) st. (3) i (4)	pismeno upozorenje
TV Podrinje	„Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“	član 3. (<i>Osnovni principi</i>) st. (3) i (4)	pismeno upozorenje
Kodeks o komercijalnim komunikacijama			
Radiotelevizija Herceg-Bosne	sedmodnevni program	član 9. (<i>Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine</i>) stav (2), član 16. (<i>Opći principi u vezi sa sponzorstvom</i>) st. (2) i (3), član 18. (<i>Opći principi u vezi sa plasmanom proizvoda</i>), stav (3), član 19.	usmeno upozorenje

		(Označavanje plasmana proizvoda) st. (1), (2) i (3)	
Pravilo 77/2015 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga			
Posavina TV	sedmodnevni program	član 21. (Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije)	novčana kazna u iznosu od 2.500,00 KM
NTV 101	sedmodnevni program	član 13. (Programski uslovi) stav (5), te član 21. (Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije) st. (1), (2) i (3)	novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM
Radiotelevizija Herceg-Bosne	sedmodnevni program	član 13. (Programski uslovi) st. (2) i (9), član 29. (Programske obaveze) i član 21. (Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije) st. (1) i (2)	pismeno upozorenje
Pravilo 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija			
Kiss FM	sedmodnevni program	član 13. (Programski uslovi) st. (2) i (9), član 21. (Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije) st. (1) i (2) i član 28. (Programske obaveze)	pismeno upozorenje

U nastavku izdvajamo kraće opise odabranih slučajeva:

1.1. Kršenje Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija

- [Televizija Zenica, program „Zenica Info“ od 25.10.2019.](#)

Prekršene odredbe: član 5. (Pravičnost i nepristrasnost) stav (2) i član 6. (Pravo na odgovor) stav (3)

Izrečena mjera: novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM.

Opis slučaja: Agencija je primila prigovor uposlenika TV Zenica, g. Rešada Šabanovića, na prilog koji je emitovan u informativnoj emisiji „Zenica info“ u kojem je rečeno kako je *“iznesen niz neistina i paušalnih ocjena“* na njegov račun, te da je izvještavanjem na takav način prikazana samo jedna strana priče. G. Šabanović je naknadno obavijestio Agenciju i da je u vezi sa spornim prilogom stanici uputio demant koji nije objavljen.

Agencija je analizom utvrdila da je TV Zenica dana 25.10.2019., u okviru centralne informativne emisije „Zenica info“ emitovala prilog pod nazivom „Incident na Vijeću“ u kojem je emitovana informacija o prekidu sjednice Gradskog vijeća nakon incidenta kojeg je uzrokovao voditelj u programu i član sindikata radnika Radio-televizije Zenica Rešad Šabanović. U prilogu je emitovan snimak navedenog dijela sjednice, uz sljedeću najavu u offu: *Ovaj nemio i neprofesionalan događaj koji samo nanosi štetu ugledu naše kuće i kojeg urednički kolegij i Uprava radio-televizije Zenica oštro osuđuju, dogodio se tokom izlaganja gradonačelnika Fuada Kasumovića dok je trajala vijećnička rasprava o izvještaju o radu RTV Zenica za 2018. godinu. Šabanović, koji sjednicu Gradskog vijeća nije pratio po osnovu radnog zadatka i u ulozi novinara, s obzirom na to da je na godišnjem odmoru je tokom izlaganja gradonačelnika glasno počeo da dobacuje iz vijećničkih klupa, nakon čega je predsjedavajuća bila primorana da prekine sjednicu. Ostaje nejasno kako je Šabanović uopće mogao da prisustvuje sjednici, a od sudionika događaja saznajemo da je Šabanović bio vidno pod uticajem alkohola. Pogledajte kako je izgledao ovaj događaj.*

Stanica je u izjašnjenju na navode izjavila da je g. Šabanoviću osigurano pravo da objavi svoj odgovor na informaciju objavljenu u audiovizuelnom programu, odnosno da iznese svoju stranu cijele priče, ali da je on to odbio. Navedeno je, te potkrijepljeno dokazima, da je u pripremi bio prilog koji je trebao

biti emitovan tri dana poslije, a za potrebe kojeg je novinarka više puta razgovarala sa g. Šabanovićem kako bi dobila njegovu izjavu, što je on u konačnici odbio, zbog čega prilog nije bio ni snimljen. Nadalje, stanica je izjavila da je g. Šabanović prilikom direktnog prijenosa sjednice bio intoksiciran, odnosno pod uticajem alkohola, te da se radi o radniku koji je višestruki povratnik u vršenju prestupa i povreda radnih obaveza, a da je svojim ponašanjem tokom sjednice nanio nepopravljivu štetu kredibilitetu radnika RTV Zenica i preduzeća. Stanica je uz odgovor dostavila i obimnu dokumentaciju, između ostalog i Rješenje kojim se odbija zahtjev za objavu odgovora.

Odluka Agencije: Odluku o kršenju odredbi o pravičnosti, nepristrasnosti i izbalansiranosti Agencija je temeljila na činjenici da je najava priloga sadržavala određene tvrdnje o g. Šabanoviću koje ga prikazuju isključivo u negativnom svjetlu i gledaocima nude jednostran prikaz dešavanja tokom sjednice Gradskog vijeća, iako je zadatak svih pružalaca audiovizuelnih medijskih usluga da obezbijede pluralizam mišljenja i ne dozvole da u programima prevlada samo jedan stav o određenoj temi, naročito ukoliko se radi o temama od javnog interesa poput onih o kojima se raspravlja na sjednicama Gradskog vijeća i u koje su uključeni izabrani predstavnici vlasti ili javna preduzeća. Pri tome g. Šabanoviću tom prilikom nije data mogućnost da iznese svoj stav, odbaci iznesene tvrdnje na svoj račun, niti da iznese kontraargumente, već su pokušaji da se obezbijedi njegovo mišljenje učinjeni tek naknadno, tri dana nakon emitovanja spornog priloga. Također je utvrđeno da stanica g. Šabanoviću nije omogućila pravo na odgovor, iako je demant koji je g. Šabanović uputio TV Zenici bio u skladu sa odredbama člana 6. Kodeksa, te nisu bili ispunjeni uslovi za odbijanje objave demanta. Pravo na odgovor predstavlja svojevrsan institut zaštite pojedinaca od objavljivanja i prenošenja nepotpunih ili netačnih informacija u programima nosilaca dozvola. Ova odredba omogućava svakom fizičkom ili pravnom licu da podnese zahtjev za objavu odgovora na informaciju objavljenu u audiovizuelnom ili radijskom programu kojom su bila povrijeđena njegova prava ili interesi. Posebno je potrebno naglasiti da stanica ne može sama odlučivati o tome da li postoji povreda prava i interesa pojedinca, već je dužna objaviti odgovor ili dio odgovora koji se odnosi na ispravljanje netačnih ili nepotpunih informacija. Objava odgovora je obaveza stanice, neovisno o činjenici da li je pojedincu naknadno pružena prilika da iznese svoj stav.

- [ATV, informativni program od 27.10.2019.](#)

Prekršene odredbe: član 6. (*Pravo na odgovor*) stav (4)

Izrečena mjera: novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM.

Opis slučaja: Inicirana prigovorom Ureda glasnogovornika Ministarstva sigurnosti BiH, zbog emitovanja, kako se navodi, neprovjerene i netačne informacije u informativnom programu koji je ATV emitovala dana 27.10.2019. da *Ministar bezbjednosti u Savjetu ministara BiH nije odobrio angažovanje helikoptera Oružanih snaga BiH za gašenje požara na području Romanije*, Agencija je izvršila analizu programa od 27.10.2019., kao i analizu snimaka informativnog programa od 28.10.2019. i 30.10.2019., koje je stanica dostavila u cilju kompletnog uvida u izvještavanje o predmetnoj temi. ATV je u priložima emitovanim 27. i 28.10.2019. informisala gledatelje o požaru koji je zahvatio područje Romanije, pri čemu je navedeno sljedeće: *”Republička uprava CZ danas je preko Operativno-komunikacionog centra Ministarstva bezbjednosti BiH zatražila i djelovanje helikoptera Oružanih snaga BiH kako bi gasio požar na području Pala. Kako je ATV-u potvrđeno u Civilnoj zaštiti, ministar bezbjednosti u tehničkom mandatu Dragan Mektić nije odobrio djelovanje helikoptera, a tek nakon nekoliko pokušaja, helikopter je u 15:15 minuta odobrio general Senad Mašović. Pošto letjelica nije odobrena na vrijeme, Civilna zaštita pomoć je zatražila od Helikopterskog servisa Republike Srpske, koji je uputio helikopter na Romaniju, odmah po prijemu zahtjeva. Prema informacijama zaposlenih u Ministarstvu bezbjednosti, Mektić nije želio zahtjev Republičke uprave Civilne zaštite da proslijedi Oružanim snagama, iako to procedure nalažu“*. U emisiji od 30.10.2019. emitovan je demant ministra Mektića, ali je isti popraćen već ranije objavljenim informacijama na koje se demant i odnosio, a koje ga istovremeno osporavaju.

U svom izjašnjenju na navode stanica je tvrdila da je u skladu sa profesionalnim standardima i Kodeksom Agencije gospodinu Mektiću dala pravo na demant i objavila njegovu suštinu.

Odluka Agencije: Stav (4) člana 6. Kodeksa izričito propisuje da objava odgovora ili dijela odgovora neće biti popraćena protuodgovorom ili dodatnim komentarom, pogotovo ako je riječ o informativno-političkim programima, dozvoljavajući pritom objavljivanje dodatnih informacija u vezi s temom na koju se odgovor odnosi, pod uslovom da te informacije ne ugrožavaju svrhu odgovora. U konkretnom slučaju, Agencija je konstatovala da je objavljena suština demanta koji je uputio g. Mektić, ali je demant popraćen sadržajem koji je već objavljen u inicijalnom prilogu i koji je bio povod za demant. Na ovaj način došlo je do svojevrsnog demanta na demant, što je neprihvatljivo sa stanovišta pravilne primjene člana 6. (4) *Pravo na odgovor* Kodeksa, jer je ugrožena suština i svrha demanta.

- **[FTV, film „Zvizdan“](#)**

Prekršene odredbe: član 22. (*Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja*), član 24. (*Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika*) i član 25. (*Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika*).

Izrečena mjera: novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM.

Opis slučaja: Inicirana prigovorom gledateljke na sadržaj filma „Zvizdan“, emitovanog 29.11.2019., Agencija je izvršila analizu programa i utvrdila da je predmetni film emitovan u terminu od 17:21 do 19:24 sati, bez grafičke oznake, pri čemu je sadržavao scene koje po svom sadržaju podliježu obaveznoj kategorizaciji (prikaze nasilja i posljedice tog nasilja, prikaze nagosti i seksualnih aktivnosti, te prikaze zloupotrebe opojnih droga), a samim tim i odgovarajućem terminu emitovanja.

U svom izjašnjenju na navode Agencije o potencijalnom kršenju odredbi u vezi zaštite maloljetnika, stanica je istakla da se radi o višestruko nagrađivanom filmskom ostvarenju, te da *film možda nije primjeren za mlađu publiku, iako namjera nije bila promoviranje nasilja niti postizanje seksualnog uzbuđenja kod gledateljstva, kao i promoviranje konzumiranja droga.*

Odluka Agencije: Utvrđeno je da je film „Zvizdan“ emitovan bez grafičke oznake u terminu od 17:21 sati, iako po svom sadržaju evidentno podliježe obavezi odgovarajuće kategorizacije, odnosno grafičkog označavanja, kao i obavezi emitovanja u prikladnom terminu u skladu sa izvršenom kategorizacijom, jer sadrži scene koje bi mogle ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika, pri čemu prateći estetski efekti, intenzitet i realističnost prikaza nasilnih scena, te ukupna atmosfera filma mogu dodatno izazvati uznemirenost ili osjećaj straha, naročito kod maloljetnika. Ne sporeći umjetničku i estetsku vrijednost filma, Agencija je konstatovala da je u svim emitovanim programskim sadržajima potrebno obezbijediti poštivanje relevantnih pravila, te da samo postojanje spornih scena zahtijeva odgovarajuću kategorizaciju programskih sadržaja, a što je stanica u ovom slučaju propustila uraditi.

- **[Obiteljski radio Valentino, program od 19.11., 20.11. i 01.12.2019. u terminu od 14:00 do 16:00 sati](#)**

Prekršene odredbe: član 16. (*Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima*) stavovi (1) i (2) i član 7. (*Lažni ili zavaravajući audiovizuelni i radijski programi*) stav (1).

Izrečena mjera: pismeno upozorenje

Opis slučaja: U cilju provjere usklađenosti programa sa relevantnim pravilima i propisima po službenoj dužnosti, Agencija je izvršila analizu programa Obiteljskog radija Valentino, emitovanog 19.11., 20.11.

i 01.12.2019. u terminu od 14:00 do 16:00 sati. U navedenim periodima tokom sva tri dana emitovan je kviz znanja „Odgovori tačno“, koji slušaocima pruža mogućnost učešća putem poziva na brojeve telefona sa istaknutim cijenama, bez informacije da li se isto naplaćuje po pozivu ili po minuti. U cilju prikupljanja svih potrebnih informacija, te utvrđivanja svih relevantnih činjenica u istrazi, Agencija se obratila telekom operaterima u BiH sa upitom o načinu naplate poziva u predmetnom programu. Sva tri operatera su potvrdila da su u navedenom periodu izvršeni pozivi prema brojevima istaknutim u kvizu, te da je naplata izvršena po minuti, bez uključenog PDV-a. Također, tokom sva tri analizirana dana voditeljica je isticala da se radi o kvizu znanja, navodeći web-adresu na kojoj je moguće pronaći kompletna pravila. Agencija je u nekoliko navrata pokušala pristupiti naznačenoj web-adresi, međutim, istoj nije bilo moguće pristupiti, uz napomenu da je IP adresa servera nepoznata. Do dana donošenja rješenja, Obiteljski radio Valentino nije iskoristio mogućnost da dostavi izjašnjenje na navode o mogućem kršenju Kodeksa.

Odluka Agencije: Odredba Kodeksa koja reguliše pitanje učešća publike u programima propisuje da će se publici za ostvarivanje učešća u sadržajima u kojima se pruža mogućnost ostvarivanja novčanih dobitaka, naplatiti isključivo cijena jednog poziva. Iako se iz programa čini da se cijena odnosi na poziv, na osnovu dostavljene dokumentacije telekom operatera jasno je da se pozivi na brojeve navedene u kvizu naplaćuju po minuti, te da se u konkretnom slučaju radi o formalnoj, ali ne i suštinskoj primjeni relevantne odredbe Kodeksa, kojom su slušaoci dovedeni u zabludu o stvarnoj prirodi naplate. Osim toga, utvrđeno je da je voditeljica uputila gledaoce da kompletna pravila u vezi s učešćem u kvizu znanja potraže putem web-stranice koja nije dostupna ili nije u upotrebi, što je u konačnici dovelo do toga da gledaocima nisu pružene sve informacije koje se odnose na uslove učešća u kvizu. U konkretnom slučaju štetu trpe krajnji korisnici, odnosno slušaoci koji su učestvovali u kviz programu i koji su direktno finansijski oštećeni.

- [MTV Igman, „Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“](#)

Prekršene odredbe: član 3. (*Osnovni principi*) st. (3) i (4).

Izrečena mjera: pismeno upozorenje

Opis slučaja: Agencija je primila prigovore gledatelja na emisiju „Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“, emitovanu u programu MTV Igman, dana 29.12.2019., te 19. i 26.01.2020. Utvrđeno je da su u okviru predmetnog programa kroz komentare autora obrađivane različite teme, između ostalih, u okviru emisije od 29.12.2019. godine, emitovani su i komentari na teme: *Društvene mreže - ko odgaja mlade srpske koljače?*, kao i *Ehlen Ve Sehlen, stižu nam braća iz Azije i Afrike*.

U prvom prilogu autor govori o razlikama između Bošnjaka i Srba, pri čemu kaže da *oni kad hoće da im bude lijepo, oni naviju onaj zločin „Škorpiona“ pa uživaju kako ti njihovi, kobajagi junaci, ubijaju nemoćne ljude. Zapravo tako se taj zločin „Škorpiona“ i otkrio, jer je bila video kasete, bio snimak u jednoj videoteci pa su ta srpska sijela se pravila tako da naviješ snimak, sjede žene, sjede muževi, meze, oni jedu one čvarke, piju rakiju i gledaju kako ubijaju ljude. U njih je to običaj, u njih je to ljepota, u njih je to estetika*. Nakon ovakvog uvoda, autor govori o snimku srpskog dječaka koji se pojavio na društvenim mrežama, a koji govori o ljepotama klanja Muslimana, pri čemu kaže da *kod nas dijete želi možda da dobije čitanku, dobije biciklo, u njih tamo dijete želi da dobije nož i da mu se ostvari san da on more nekog da zakolje. To je rezultat teške oboljelosti cijelog srpskog društva...* Autor kritikuje izostanak reakcije u Srbiji na predmetni video snimak, koji je potom i emitovan u okviru priloga, nakon čega zaključuje da je to *njihov problem, kod njih se rađaju takva djeca, u sistemu koji odgaja takvu djecu, koji odgaja buduće koljače. A de ti sad imaj odgovor na istinu da je bratstvo i jedinstvo pod komandom Josipa Broza Tita odgojilo te koljače devedesetih. Šta li tek ovaj sistem odgaja i kakve li tek koljače odgaja ovaj sistem*.

U drugom prilogu autor se bavi migrantskom krizom, te između ostalog kaže *da nam uvoze ovdje migrante da bi bošnjački narod koji je žrtva genocida, doveli do kraja bošnjačkog postojanja, kako bi se bošnjački etnonacionalni identitet utopio u migrantski identitet. Džabe gluhom govoriti, jer naš narod srlja u to što mu je potureno, a poturena mu je jedna od najvećih prevara. E pošto nemamo više šta rijati, mi ćemo pokušati da održimo jedno književno veče ili jednu književnu matineju, pa ćemo u tom kontekstu kazati dvije pjesme koje sam ja napisao, jer nisam više znao šta ću i kako ću.*

Pjesma I:

*Oj migrante, crni brate, mi smo djeca istog tate,
pogotovo kad nam plate da se blata tu pozlate
za pare si sinu, dinu, bratu, vjeri na fruštuku i večeri.
Uzmi Bosnu, deri jare, a fukari u Bošnjaka tutni pare.
Srce nam je puno sreće kad se smeće drugom meće,
Kad bihuzur Vlahu praviš,
u kuću mu požar staviš.
Utom puče puška, hropti njuška, krava muče,
sad pod znanjem naše uleme migranti nam ulaze u vene,
da nam kćeri žene, da Bosna svehne, dok Bošnjak blehne, narod od sna,
narod bez jave, mora ostati bez glave.*

Pjesma II:

*Ehlen Ve Sehlen, mudre su taktike, stižu nam braća iz Azije i Afrike.
Nek' crknu dušmani, Hrvati i Srbi, sad će Muslimani u Bosni bit prvi.
Zabog Vlaha i Murtata, bili smo trećina, uvoze nam migrante, sad ćemo bit' većina.
Nismo se morali ni rađati, ni za Bosnu boriti, dovoljno je bilo blehnuti i mudro zboriti.
Zar je Bošnjo šonjo da dva i dva ne zna, pa da uvijek kasno sve podvale sazna.
K'o što sada vozi šinobus bez vizije, braćo iz Tunguzije, pred nama su inkluzije,
Vi ste Mi, Mi smo Vi, sad smo pišta, bili smo Bošnjaci, a sada smo ništa.“*

Stanica je u svom izjašnjenju na navode istakla da emisija sadrži isključivo lično mišljenje i stavove autora, te da je u predmetnim priložima autor iznio svoje mišljenje zasnovano na principu slobode izražavanja, jer je na satiričan način komentarisao i iznio lični stav o navedenim pojavama. Dalje, stanica je istakla da se autor Fatmir Alispahić ispričava zbog svog načina naracije koja je dovela do primisli o diskriminaciji, a da je redakcija MTV Igman zbog reakcije gledatelja kroz prijave Agenciji odlučila da prestane sa emitovanjem emisije „Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“.

Odluka Agencije: Navod stanice da predmetni sadržaj izražava isključivo autorski stav ne može umanjiti njenu odgovornost, imajući u vidu da pravila Agencije jasno naglašavaju da je korisnik dozvole odgovoran za cjelokupan sadržaj kojeg emituje u okviru svog programa, bez obzira na njegovo porijeklo. Iznošenje ličnih stavova u vezi sa određenim društvenim pitanjima i temama jeste jedan od osnovnih načela slobode izražavanja, te kao takvo podliježe višem stepenu zaštite. Međutim, stanica je zanemarila činjenicu da se pravo na slobodu izražavanja ne može smatrati apsolutnim, pogotovo ne u slučajevima kada takvo izražavanje utiče na stvaranje predrasuda i potiče na diskriminaciju, kao što je slučaj sa predmetnim sadržajem kojim se čin jednog pojedinca poistovjećuje sa cijelim narodom, te se čini etničko profiliranje zasnovano na predrasudama i stereotipima. U drugom prilogu migranti se prikazuju u negativnom kontekstu na diskriminirajući način, kao neko ko ugrožava etnonacionalni identitet i opstanak bošnjačkog naroda, što je nedopustivo sa stanovišta osnovnih principa u emitovanju koji zabranjuju svaki oblik diskriminacije. Navedeni sadržaj, uzimajući u obzir kontekst trenutne migrantske krize, može podstaći netrpeljivost i netoleranciju, pa i strah prema drugom i drugačijem, a što u konačnici može dovesti do negativnih posljedica poput diskriminacije i mržnje. Uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, činjenicu da u posljednje dvije godine MTV Igman nije prekršila relevantnu odredbu Kodeksa, a posebno imajući u vidu ponašanje kršitelja nakon učinjenog kršenja, odnosno da je

stanica prihvatila odgovornost i uputila izvinjenje zbog načinjenog kršenja, te preduzela konkretne oštre mjere kakva je mjera ukidanja emisije, ocijenjeno je da se u konkretnom slučaju svrha kažnjavanja može postići izricanjem pismenog upozorenja.

- [TV Podrinje, “Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“](#)

Prekršene odredbe: član 3. (*Osnovni principi*) st. (3) i (4).

Izrečena mjera: pismeno upozorenje

Opis slučaja: Agencija je po službenoj dužnosti izvršila analizu emisije “Defter hefte sa Fatmirom Alispahićem“ emitovane 07.02.2020. godine u okviru koje je, između ostalog, emitovan i sadržaj pod nazivom *Hrvatska policija uhapsila 976 promigrantskih mafijaša*, u kojem je, između ostalog, rečeno sljedeće: *Da li su desetine hiljada migranata koje je Srbija uvezla u BiH taj adut, ta karta na koju misli igrati Srbija i srbijanske obavještajne službe kad govore o navodnoj nužnosti da zaštite Srbe u BiH... Ne postoji, jel' tako ni jedan narod u Evropi koji tako radosno, široke ruke i širokog srca, dočekuje migrante k'o svoje najrođenije. I šta sad da migranti krenu da rade neki belaj, sve se to fakturiše, znate kome? Bošnjacima i njihovim institucijama, koje stoje iza zbrinjavanja migranata u BiH. Niko u Evropi neće migrante, samo Bošnjaci hoće migrante... I eto ti njih, kad ti dođe 100 000 hiljada, onda ćemo te pitati jel' postojiš kao Bošnjak u svojoj zemlji ili si poprimio migrantski identitet, jer ti si ono za šta drugi kažu da jesi. Kad u Evropi kažu 'nema tamo više nikakvih Bošnjaka, tu su migranti nekakvi, de ti onda idi pa objašnjavaj po Evropi da to nije tako... I evo ja vas pitam, na šta vi mislite dragi moji da će ličiti naš život kad ovdje bude zauvijek stotinu hiljada migranata... kako može sve to, ako nije sve dio jedne organizirane mafijaške grupe čiji je cilj, ne zaboravite, genocid nad Bošnjacima, narod koji je proživio genocid, treba sada da bude dokrajčen, dokusuren time što će mu se uvesti migranti i što će taj narod poprimiti migrantski identitet... I sad upravo imamo realizaciju te Konvencije o genocidu kroz ovo što se događa, sa uvozom migranata, jer bošnjački narod topi se, nestaje, isparava u ovoj zavjeri protiv bošnjačkog naroda koji dakle treba da skonča u migrantskom genocidu u toj jednoj zločinačkoj operaciji širokih razmjera koja nam se potura, koja nam se potura kao naš interes, kao nešto što je humano, biva treba da bude humano i treba da bude kad mi svojom voljom nestajemo, ono što bi se kazalo 'savršen zločin'...*

Stanica je u svom izjašnjenju odbila navode o mogućem kršenju navedenih odredbi, te istakla da je emitovanim sadržajem argumentirano ukazano na opasnost promigrantskog urušavanja evropskog identiteta bošnjačkog naroda. Stanica ističe da je kompletan prilog usmjeren na zaštitu zakonskih i humanističkih imperativa, te apeluje na svjesnost Agencije o opasnosti gušenja medijskih sloboda u odnosu na obavezu da afirmira legalizam u aspektima ilegalnih migracija.

Odluka Agencije: Pokretanje postupka stanica pogrešno izjednačava sa gušenjem sloboda na ovu temu. Pravo na slobodu izražavanja ne može smatrati apsolutnim, pogotovo ne u slučajevima kada takvo izražavanje utiče na stvaranje predrasuda i potiče na diskriminaciju, kao što je slučaj sa predmetnim sadržajem u kojem se migranti prikazuju u izrazito negativnom kontekstu na diskriminirajući način, kao neko ko ugrožava etnonacionalni identitet i opstanak bošnjačkog naroda. Sama činjenica da su prisutni na teritoriji BiH, bezrazložnim oživljavanjem ratnih trauma bh. stanovništva, suprotno svim etičkim i profesionalnim standardima, implicira se etnocid. Navedeno govori da je osnovna tema o hapšenju promigrantske mafije – dakle tema koja bez sumnje zaslužuje da se o njoj izvještava u javnom interesu – iskorištena za propagiranje antimigrantskih stavova. Uzimajući u obzir kontekst trenutne migrantske krize, ovakav pristup prema migrantima može podstaći na netrpeljivost i netoleranciju, pa i strah prema drugom i drugačijem, a što u konačnici može dovesti do negativnih posljedica poput diskriminacije i mržnje.

II. SLUČAJEVI U KOJIMA NIJE UTVRĐENO KRŠENJE PRAVILA I PROPISA

- **Imperia TV, sadržaj muzičkih spotova**

Opis slučaja: Agencija je primila prigovor gledaoca na sadržaj muzičkih spotova koji se emituju u programu Imperia TV. Imperia TV je tematski muzički kanal i korisnik dozvole za televizijsko emitovanje putem drugih elektronskih komunikacijskih mreža.

Analizom jednodnevnog programa Imperia TV, Agencija je utvrdila da, osim nekoliko kraćih muzičko-zabavnih emisija iz vlastite produkcije, većinu programa čine muzički spotovi različitih izvođača iz regije. Veliki broj tih spotova, neovisno od doba dana kada se emituju, sadrži kadrove sa oskudno obučanim djevojkama (u tangama, minimalnim šorcevima, korzetima i sl.) koje izvode provokativne i lascivne plesne pokrete uz metalnu štangu ili twerkajući, a neki od spotova sadrže i scene koje se mogu opisati kao scene sa naznakama seksualnog dijaloga, gdje nema eksplicitnih prikaza seksualnog odnosa, ali ima sasvim dovoljno prikaza seksualnog fizičkog kontakta. Dalje, u nekima od spotova jasno se prikazuje konzumacija alkohola i opojnih droga, te vatreno oružje i upotreba istog, što se također potencira i u tekstovima nekih pjesama, kao i neprimjeren jezik, odnosno vulgarni izrazi.

Odluka Agencije: Agencija je ovaj slučaj posmatrala u kontekstu odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija koje se tiču zaštite maloljetnika, konkretno članova 24. i 25. Zaključeno je da sadržaj emitovanih spotova u cjelini gledano ne podliježe kategorizaciji sadržaja na način određen primjenjivim odredbama Kodeksa, te u tom smislu nije ustanovljeno kršenje. Međutim, imajući u vidu da se ovakvi sadržaji sporadično emituju tokom cijelog dana i da su dostupni najširoj publici, uključujući i maloljetnike, Agencija je dopisom sugerisala stanici da ubuduće razmotri termin emitovanja ovakvih ili sličnih sadržaja koji nisu namijenjeni djeci, a dostupni su im tokom cijelog dana.

- **Al Jazeera Balkans, demant Centralne banke na informativni program od 17.01.2020.**

Opis slučaja: Agencija je primila prigovor Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) na prilog "Prijavitelji korupcije bez zaštite u BiH" emitovan u okviru informativnog programa Al Jazeera Balkans u kojem je, kako je navedeno, CBBiH predstavljena kao institucija u kojoj je prisutna korupcija, čime se izaziva sumnja u njen integritet i dovodi u pitanje njena reputacija. Navedeno je da se novinar Aljazeera prethodno obratio CBBiH za izjavu, uz objašnjenje da pripremaju prilog o korupciji u Bosni i Hercegovini te, između ostalog tretiraju i slučaj zaposlenika CBBiH koji je tužio Centralnu banku za namještanje konkursa. U prigovoru je, s tim u vezi, navedeno da je, s obzirom da je vezano za konkretan slučaj donesena pravomoćna sudska presuda u korist CBBiH, čime je potvrđeno da ne postoji veza između banke i korupcije, CBBiH procijenila da je dalje medijsko izlaganje nepotrebno, ali da su novinaru putem dopisa dali dodatna objašnjenja, kako bi osigurali da novinar ima sve informacije relevantne za ovaj slučaj, a koja nisu korištena u prilogu, već je isti uzeo u obzir samo jednu stranu. Također, u prigovoru je navedeno da je stanici upućen demant koji nije objavljen.

Analizom programa je konstatovano da je sporni prilog tematizirao pitanje sistema prijave korupcije i zaštite građana koji je prijave, tzv. uzbunjivača. Prilikom obrade teme naveden je slučaj uposlenika CBBiH koji je tužio poslodavca zbog navodnog namještanja konkursa. Pored ove emitovana i izjava direktora Agencije za prevenciju korupcije sa objašnjenjem zbog čega navedenom uposleniku nije dodijeljen status 'uzbunjivača', te je u vezi sa navedenim novinar u nastavku priloga istakao da se kao razlog za nedodjeljivanje ovog statusa navodi presuda Suda Bosne i Hercegovine koji je u međuvremenu odbacio tužbu, čitajući pritom i dio iz presude kojom se odbacuje tužba. Istaknuto je i da se na presudu suda pozivaju i u Centralnoj banci, te da isti nisu pristali na razgovor o ovoj temi. U

prilogu je pored ovih informacija emitovano i mišljenje predstavnika nevladinog sektora o potrebi jačanja sistema zaštite 'uzbunjivača', te informacija Ombudsmena u vezi sa ovim slučajem.

Odluka Agencije: Predmetni sadržaj je posmatran u kontekstu činjenice da su pružaoci audiovizuelnih medijskih usluga slobodni da biraju teme koje će obrađivati i o kojima će izvještavati, kao i da ih interpretiraju u skladu sa svojom uređivačkom politikom, sve dok je osigurano poštovanje Kodeksa. U tom smislu Agencija je konstatovala da je prilog zasnovan na relevantnim izjavama na osnovu kojih gledatelji mogu formirati sopstveno mišljenje, što je u skladu sa odredbama Kodeksa koje se odnose na pravično izvještavanje.

U pogledu zahtjeva za demant, Agencija je uvidom u emitovani sadržaj i tekst demanta, konstatovala da isti nije od presudnog značaja za temu priloga, imajući u vidu da je informacija o presudi u korist CBBiH emitovana u inicijalnom programu, što je od suštinske važnosti za samu temu o kojoj se izvještavalo i na kojoj se temeljio i odgovor CBBiH koji je prethodio obradi priloga.

- **FACE TV, gostovanje Martine Mlinarević u Centralnom dnevniku**

Opis slučaja: Agencija je zaprimila trinaest prigovora građana na dio emisije Centralni dnevnik sa Senadom Hadžifejzovićem FACE TV u kojem je gostovala Martina Mlinarević, u kojima se tvrdilo da je emitovani program huškački i da sadrži govor mržnje prema Hrvatima, da se 'slučaj' Martine Mlinarević dovodi u vezu sa počiniocem napada na ženu u Australiji, te se ukazuje na zloupotrebu djeteta u političke svrhe u kontekstu pojavljivanja kćerke gđe Mlinarević u predmetnom programu.

Analizom programa Agencija je konstatovala da je jedna od gošći Centralnog dnevnika bila književnica Martina Mlinarević, sa kojom je voditelj razgovarao o različitim pitanjima iz privatnog i javnog života gošće: o njenom zdravlju, knjigama i promocijama, o napadima kojima je, kako sama gošća navodi, konstantno izložena, te o inicijativi člana Predsjedništva BiH g. Komšića za ambadorski angažman u Češkoj. Nakon razgovora sa gđom Mlinarević, voditelj je najavio prilog o napadu u Australiji: "*Ostanite s nama, dva kratka priloga. Ovaj se nadovezuje, pogledaj i ti, Martina. Dakle, u ovom masovnom izvozu ljudi, mladih, uspješnih, školovanih, izvozimo mi i sirovine, ljudske sirovine. Jedna sirovina, nacionalistička, koja se odaziva na Stipe Lozina, a što se rimuje, Lozina sa sirovina, kojeg smo izvezli odavde u Australiju, fizički je napao, nokautirao i gazio muslimanku, negdje sa Istoka, koju ne zna, prepoznaje po mahrami da je muslimanka. Alibi da napadne našao je u navodnoj činjenici da su mu muslimani negdje silovali majku...*", nakon čega je emitovan video snimak napada u Australiji na kojem se vidi čovjek koji u restoranu napada pokrivenu ženu. Po završetku priloga, u studiju se sa voditeljem i gošćom nalazi djevojčica, kći gđe. Mlinarević, sa kojom voditelj kratko razgovora, postavljajući joj uopćena pitanja – kako se zove i da li ide u vrtić, uz opasku da se radi o nepozvanoj gošći te da nije ni znao da je djevojčica tu. U svom izjašnjenju dostavljenom uz snimke programa, FACE TV je u vezi navodne povezanosti sadržaja intervjua sa gošćom i prilogom iz Australije istaknuo da je prilog o napadu u Australiji bio svjetska vijest tog dana i da je predmetni prilog emitovan u kontekstu nacionalizma koji se izvozi s naših prostora, te da voditelj u programu nije naveo da se radi o osobi koja je iz Hercegovine, niti da je po nacionalnosti Hrvat. Što se tiče prisustva djevojčice u studiju, FACE TV isto objašnjava slučajnošću, te da voditelj/urednik nije ni znao da se dijete nalazi u prostorijama televizije i nakon što je izmaklo kontroli i samostalno ušlo u studio tokom emitovanja emisije uživo, situaciju je riješio na najbrži mogući način.

Odluka Agencije: Agencija nije pronašla elemente pristrasnog ili jednostranog prikazivanja određene teme, s obzirom da se razgovor odnosio na događaje iz ličnog života gošće sa kojima je javnost već upoznata, te se nisu iznosile tvrdnje ili optužbe na račun bilo kojeg pojedinca ili grupe pojedinaca. U vezi sa navodima da je emitovani program huškački i da sadrži govor mržnje prema Hrvatima kao konstitutivnom narodu Bosne i Hercegovine, analizom emitovanog sadržaja utvrđeno je da, govoreći o

ljudima koji gđi Mlinarević prijete i šalju joj uvredljive poruke na društvenim mrežama, nijednom u toku razgovora ni gošća ni voditelj nisu te ljude povezali sa bilo kojom nacionalnom grupom, odnosno nijednom nije rečeno da se radi o Hrvatima ili Hercegovcima, kako se to navodi u prigovorima. Ni u slučaju snimke napada u Australiji se ne tvrdi da se radi o Hrvatima ili o Hercegovcu, niti se napadač povezuje i poistovjećuje sa hrvatskim narodom. U vezi sa prigovorom na prisustvo djevojčice u studiju, s obzirom da se radilo o veoma kratkom razgovoru tokom kojeg djevojčica nije dovedena u vezu sa temom prethodnog razgovora sa gošćom, i za koju jasno u programu kaže da je nepozvana, što stanica i ističe u svom izjašnjenju na navode iz prigovora, Agencija nije pronašla bilo kakve elemente zloupotrebe djeteta.

- **RTV Vogošća, program u povodu atentata na iranskog generala Kasema Sulejmanija**

Opis slučaja: Agencija je primila prigovor gledatelja u kojem se navodi da je RTV Vogošća 6. i 7. januara 2020. emitovala program u povodu dženaze iranskog generala Kasema Sulejmanija u kojem su izrečene poruke mržnje i pozivi na osvetu i ubijanje Amerikanaca.

Analiza Agencije je potvrdila da je RTV Vogošća reemitovala specijalni program SAHAR TV nakon atentata na iranskog generala Kasema Sulejmanija, a koji je uključivao sadržaje kao što su isječci iz dokumentarnih serijala u kojima poznanici i saborci generala Sulejmanija govore o njegovom liku i djelu, politički analitičari su govorili o posljedicama atentata, o političkoj i vojnoj situaciji uz kritiku američke politike na Bliskom Istoku koja se povezuje sa ovim činom, dok je dominantno bilo pitanje kakav se odgovor može očekivati od strane zvaničnog Irana. U toku programa emitovan je i govor generalnog sekretara Hezbolaha, Hasana Nasrulaha koji je, pored sjećanja na generala Sulejmanija, između ostalog rekao: „...*Krv palih šahida mora biti za odbranu i izgradnju Iraka, to je najmanja reakcija, najmanja osveta koja se može učiniti za ovaj američki čin... Šta znači pravedna osveta – da onaj ko je proveo taj zločin, a znamo ko ga je proveo, taj mora, ja opet kažem, ja ne govorim ovdje o krvnoj osveti, ne, oni će platiti za to. ...šta znači pravedna osveta – znači to iskustvo koje imamo, možda na društvenim mrežama, medijima, štampi, ima pitanja šta je to zapravo ispravna osveta da mi imamo nekog u rangu hadži-Sulejmanija, ko bi to mogao biti, ministar odbrane ... ja mislim da niko od njih ne može se ravnati prema Sulejmaniju – to je američko vojno prisustvo u regionu, američke baze, vojnici, vojni brodovi, na našoj teritoriji, oni su ubili hadži-Kasima. Mi nemamo ništa protiv američkog stanovništva, sa njima nemamo ništa, mi smo protiv toga, naša ispravna pravedna osveta je za one koji se bore protiv nas, američka vojska je rekla mi smo to uradili i oni moraju platiti za to, ja snosim odgovornost za ono što sam rekao, ja samo prenosim realno stanje.“ U dopisu koji je stanica dostavila uz snimke se navodi da sa TV SAHAR ima dugogodišnju saradnju koja se ogleda u razmjeni, koprodukciji i ustupanju programskih sadržaja, te da je procjena bila da, zbog interesa javnosti, u cilju pružanja potpune informacije o mogućim potezima Irana, prenese i specijalni program SAHAR TV. U vezi sa emitovanim govorom generalnog sekretara Hezbolaha, navedeno je da je i većina svjetskih medija prenijela dijelove njegovog govora s obzirom na to da je Hezbolah jedan od vojnih aktera u regionu Bliskog Istoka i da njegovi potezi mogu značajno uticati na dalju eskalaciju krize, te da smatraju značajnim za javnost da se zna šta oni namjeravaju činiti kao odgovor na ubistvo Sulejmanija. Emitovanje navedenog govora bilo je isključivo u informativne svrhe, bez namjere da se podstiču bilo kakvi napadi. Stanica je također navela da preuzima i program VOA Glas Amerike, koji je emitovala u redovnim terminima, gdje su prezentovani stavovi iz SAD-a.*

Odluka Agencije: Iako sporni dio sadržaja poziva na osvetu i kao takav može izazvati različite reakcije kod gledatelja, potrebno je naglasiti da svaki tendenciozan ili emotivno obojen sadržaj ne predstavlja i govor mržnje. U konkretnom slučaju se radilo o iznošenju kvalifikacija i uvreda zasnovanih na djelima pojedinaca ili grupe, u kontekstu čina atentata koje su izveli pripadnici američkih vojnih snaga, a ne na njihovoj spolnoj, rasnoj, etničkoj i drugoj pripadnosti, što je osnov za postojanje govora mržnje na način kako je ovo pitanje regulisano Kodeksom o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama

radija, ali i međunarodnim standardima. Također, bitno je napomenuti da, pri ocjeni odgovornosti za emitovani sadržaj, treba napraviti jasnu razliku između odgovornosti autora izjave i odgovornosti medija koji takvu izjavu prenosi u skladu sa svojom obavezom da informiše javnost o značajnim društvenim pitanjima i događajima, bez namjere stvaranja platforme za širenje govora mržnje, naročito kada su sporne izjave, kao što je u konkretnom slučaju riječ, prenesene bez ikakvih uredničkih intervencija kojima bi se produbile njihove eventualne negativne posljedice.

- **Hayat televizija, informativni program od 3.2.2020.**

Opis slučaja: Agencija je primila prigovor troje građana na prilog emitovan u okviru informativnog programa Hayat televizije, u kojima se navodi da je emitovani sadržaj ratnohuškački, mrziteljsko-potpirivački i utemeljen na izmišljenim izvješćima, te da poziva na netrpeljivost i pristrasno prikazuje događaje, huška protiv Hrvata i Srba, te unosi ratnu psihozu.

Analiza Agencije je pokazala da se radi o komentaru, jasno označenom kao takvom, a u kojem je rečeno kako je interni izvještaj jedne strane obavještajne službe upozorio na mogućnost novog oružanog sukoba na prostoru BiH u narednih 4-5 godina, te da su kao nosioci ogromnog potencijala za oružani sukob, odnosno odgovorne osobe za projicirani užas Milorad Dodik i Dragan Čović. Među ostalog, rečeno je da je *nužno ovakvo upozorenje učiniti javno dostupnim, shvatiti da postoji izravna opasnost od rata i raditi sve što je potrebno da do njega ipak ne dođe, te da protagoniranje ovakvih ciljeva značilo bi novu kataklizmu s vrlo neizvjesnim, ali sasvim sigurno užasnim posljedicama.* Na kraju komentara je zaključeno da će biti jasno u kojem pravcu se budućnost kreće iz koraka koje u narednom periodu međunarodna zajednica, putem diplomatske ofanzive bude poduzimala prema Miloradu Dodiku i Draganu Čoviću.

Odluka Agencije: Agencija nije utvrdila kršenje relevantnih odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija, s obzirom na pravo medija da se bave temama od javnog interesa, koristeći pri tome različite oblike i načine novinarskog izražavanja, te da se komentar bavio isključivo politikama koje vode Dodik i Čović, te mogućim posljedicama tih politika, pri čemu nisu pronađeni elementi huškanja protiv bilo kojeg od naroda koji žive u BiH. I pored navedenog, Agencija je stanici uputila dopis u kojem je ukazala na značaj odgovornijeg i pažljivijeg pristupa u realizaciji ovakvih ili sličnih sadržaja, imajući u vidu značaj medija u stvaranju društvenog ambijenta u kojem će se građani osjećati sigurno, a s obzirom na to da se posljedice ratne prošlosti još uvijek osjećaju u duboko podijeljenom bosanskohercegovačkom društvu, u kojem mediji trebaju biti svjesni da najave mogućih ratnih sukoba kod gledalaca mogu izazvati strah, paniku pa i netrpeljivost prema drugim narodima.

- **RTRS – Dnevnik 2 od 01.03.2020.**

Opis slučaja: Prigovor gledaoca na pristrasno izvještavanje u prilogu o obilježavanju 1. marta kao Dana nezavisnosti BiH koji je ocijenjen kao nelegalan, kao i na prilog u kojem je objavljen dio stenograma sa sastanka članova Predsjedništva BiH i ambasadora Kvinte na kojem je usvojen Program reformi, a u kojem se tvrdi da se u istom ne radi o Akcionom planu za članstvo u NATO-u (ANP) na čemu je insistirao Milorad Dodik. U prigovoru se povlači paralela o izvještavanju o pomenutom sastanku na televiziji FACE TV, koja je također objavila stenogram, međutim, nije tvrdila da li se radi o ANP-u ili ne, već da gledatelji mogu sami presuditi.

Odluka Agencije: Agencija je analizom ustanovila da je u prilogu koji tematizira pitanje obilježavanja 1. marta, Dana nezavisnosti, između ostalog, navedeno: “... Protiv volje Srba prije 28 godina na nelegalnom referendumu izglasali izdvajanje iz tadašnje Jugoslavije...” , „za Srbe 1. mart nije praznik niti će ga ikada moći prihvatiti iz političkih, istorijskih i drugih razloga, jasna je poruka koja kao i

prethodnih godina stiže iz Republike Srpske“. Propisi Agencije koji se odnose na programske principe i standarde ne sadrže odredbe koje bi regulisale pitanje obilježavanja određenih datuma i događaja, pogotovo imajući u vidu da na nivou države Bosne i Hercegovine ne postoji zakonski okvir koji reguliše ova pitanja, niti o istim postoji konsenzus na državnom nivou.

Također, pitanja ANP-a ili programa reformi su predmet javnog diskursa duži vremenski period, a u konkretnom slučaju je Agencija zaključila da su u programu izneseni suprotstavljeni stavovi vladajuće strukture i opozicije na način koji zadovoljava osnovne principe programskih standarda postavljenih Kodeksom. U pogledu različitih uredničkih pristupa istoj temi, ističe se da su stanice potpuno slobodne da određene teme interpretiraju u skladu sa svojom uređivačkom politikom, sve dok je osigurano poštivanje relevantnih pravila.

- **RTRS – program „Aktuelno“ od 24.2.2020.**

Opis slučaja: Prigovor građana se odnosio na gostovanje Milorada Dodika, navodeći da je upotrijebio pogrdnu riječ „Šiptari“, koju je podnosilac prigovora okarakterisao kao govor mržnje, kao i da je prekršeno načelo pravičnosti i nepristrasnosti, budući da su iznesene negativne konotacije na račun više pojedinaca i organizacija, a kojima nije pružena mogućnost da sudjeluju.

Odluka Agencije: Emisija „Aktuelno“ je dijaloška emisija u kojoj su, pored gosta g. Dodika, učestvovala i trojica novinara iz drugih medija, a koji su također postavljali pitanja gostu i sučeljavali se sa njim. Sama činjenica da niko od prozvanih nije učestvovao u programu nije dovoljna za utvrđivanje eventualnog narušavanja principa pravičnosti i nepristrasnosti. Pri tome je potrebno uzeti u obzir i sam format dijaloške emisije koja, za razliku od autorskog priloga, ne podrazumijeva nužno pribavljanje mišljenja i stavova svih strana koje se pominju u razgovoru. U interakciji sa novinarima, član predsjedništva BiH Milorad Dodik, iznio je svoj stav o aktuelnim temama, što je u skladu sa principima slobode izražavanja, kao i obavezi medija da javnost upozna sa stavovima političara, dok je termin „Šiptari“ koji je upotrijebio g. Dodik, u emisiji korigovan od strane jednog od prisutnih novinara.

- **FACE TV: Centralni dnevnik od 13.3. i 23.3.2020.**

Opis slučaja: Agencija je primila više prigovora na gostovanje g. Semira Osmanagića u emisiji Centralni dnevnik od 13.3.2020. na temu pandemije korona virusa (COVID-19), odnosno na iznošenje teorija zavjere, širenje dezinformacija i laži, pa i bavljenje nadriljekarstvom. Agenciji su također upućeni prigovori na anketno pitanje o korona virusu upućeno gledaocima tokom istog izdanja emisije, a čiji rezultati su izneseni u emisiji Centralni dnevnik od 21.3.2020. S obzirom na tematsku povezanost oba izdanja emisije, Agencija je ove prigovore razmatrala u okviru jednog postupka.

Agencija je analizom utvrdila da je tema Centralnog dnevnika bila pandemija COVID-19, prvenstveno u kontekstu ekonomskog kolapsa i kolapsa zdravstvenog sistema naše zemlje, kako je istaknuto u najavi emisije. Na početku emisije istaknuto je Centralno pitanje za gledaoce, koje glasi: *Korona je? - bolest? -zavjera?*. U emisiji su gostovali makroekonomski analitičar koji je govorio o ekonomskim posljedicama izazvanim korona virusom i mogućim mjerama za ublažavanje istih, te prognostičar koji je govorio o virusu u kontekstu klimatskih promjena, pozivajući se na nalaze studija. Konačno, treći gost je bio Semir Osmanagić, kojeg voditelj najavljuje na sljedeći način: *„Kako doktor Semir Osmanagić, onaj iz piramida, odgovara, između ostalog, odgovara i na naše centralno pitanje da li je korona zavjera ili bolest i da li postoji, a to većinu ljudi u svijetu zanima neka alternativa, neko prirodno liječenje, sklanjanje, izolacija od korona virusa. Šta god da bilo ljudi umiru, ali ekonomije su pokošene.“* U prvom dijelu razgovora sagovornici se dotiču teorija zavjere, pri čemu g. Osmanagić iznosi mišljenje da je korona virus projekt vladajućih elita. U drugom dijelu razgovora g. Osmanagić tvrdi da se protiv virusa može boriti negativnim ionima, koji „čiste organizam“. Voditelj najprije

izražava skepsu, a zatim se upušta u razgovor, uz obrazloženje: „Pošto zdravstveni sistem nema odgovora, ne samo naš nego svjetski, da probamo šta je alternativno, da vidimo. Negativni joni su dobri?“ Gost navodi da se velika količina negativnih iona nalazi u četinarskim šumama poput onih na Igmanu, ali da je najveća količina zabilježena u Visokom, u tunelu Ravne. Između ostalog, tvrdi da „Mi u Visokom imamo dva lijeka za koronu“. Razgovor se završava pričom o posljedicama epidemije po turizam, konkretno po Fondaciju Bosanska piramida Sunca, te pozivom na posjetu Visokom, uz naznaku da se poduzimaju sve propisane mjere zaštite poput obavezne dezinfekcije i razmaka.

U programu Centralni dnevnik od 21.3.2020. gosti su bili: Fahrudin Solak, direktor Federalne uprave civilne zaštite, Jasna Bajraktarević, psiholog, te Rijad Konjhodžić, genetičar, a svaki od gostiju govorio je o situaciji uzrokovanog korona virusom sa aspekta svoje struke. Na kraju emisije predstavljeni su, između ostalog, i rezultati ankete iz prethodne emisije, a koji su glasili: „Korona je bolest ili zavjera? - bolest 6 % - zavjera 94 %“.

Odluka Agencije: Agencija nije ustanovila kršenje relevantnih odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija. Pri razmatranju slučaja, odnosno ocjene predmetnih sadržaja u kontekstu poštivanja pravila i propisa, Agencija je uzela u obzir cjelokupni program i sadržaj posmatranih izdanja Centralnog dnevnika te činjenicu da je objavljenim informacijama i učešćem relevantnih sagovornika iz oblasti ekonomije, zdravstva i sigurnosti, obezbijeđena potrebna izbalansiranost. U kontekstu rasprave o eventualnoj nespremnosti zdravstvenog sistema da adekvatno odgovori na epidemiju, nastojanja stanice da ovu temu obradi iz više uglova, pa i onih „alternativnih“, su njeno pravo u kontekstu slobode izražavanja, sve dok se time ne nanosi šteta javnom zdravlju i sigurnosti, npr. putem poziva na ignorisanje uputa nadležnih institucija, što u konkretnom programu nije bio slučaj.

Međutim, i pored navedenog, Agencija se obratila stanici s namjerom da ukaže na potrebu odgovornijeg i profesionalnijeg pristupa obradi tema u vezi sa pandemijom korona virusa, između ostalog i u cilju sprečavanja širenja panike i dezinformacija. Nadalje, stanici je skrenuta pažnja da naglašeno tematiziranje navodnih zavjera i teorija zavjere, kako kroz komentare voditelja, tako i u razgovoru sa g. Osmanagićem, te kroz sugestivno postavljeno anketno pitanje da li je korona zavjera ili bolest, može uticati na percepciju javnosti o prirodi trenutne zdravstvene krize, što je evidentno i kroz rezultate ankete objavljene u Centralnom dnevniku FACE TV od 21.3.2020., gdje se 94% gledalaca izjasnilo da se radi o zavjeri.

- **FACE TV: Centralni dnevnik od 28.3.2020. – reportaža iz Konjica**

Opis slučaja: Agencija je primila prigovore na izvještavanje FACE TV-a iz Konjica, u kojem je taj grad nazvan „bosanskim Wuhanom“, čime se izaziva dodatna panika. Analizom predmetnog programskog sadržaja ustanovljeno je da se radi o kratkom prilogu iz Konjica, koji započinje snimkom reportera koji oblači zaštitno bijelo odijelo i masku, a prilog najavljuje riječima: „Nalazimo se u žarištu epidemije korona virusa u Konjicu, gradu u kojem je zabilježeno najviše slučajeva u Federaciji Bosne i Hercegovine.“ Tokom priloga obavlja razgovor sa načelnikom Kriznog štaba Konjic, kao i sa nekoliko građana Konjica koji ne odaju utisak da su uplašeni, uključujući i svatove na vjenčanju. Prilog se završava riječima reportera: „Poštovani gledaoci, toliko iz bosanskohercegovačkog Wuhana, mi nastavljamo zajedno svim snagama da se borimo i damo svoj doprinos u borbi protiv korona virusa u BiH.“

Odluka Agencije: Agencija nije pronašla elemente koji bi ukazivali na namjeru stanice da ohrabri i potakne na potencijalno štetna ponašanja, koja bi mogla štetiti zdravlju i sigurnosti ljudi. Nadalje, uzeto je u obzir i postupanje stanice nakon emitovanja predmetnog priloga, koja je kako javno, tako i u obraćanju Agenciji, uputila izvinjenje gledaocima i građanima Konjica zbog moguće nelagode koju je

prilog mogao izazvati, čime je preuzela uredničku odgovornost. Face TV je također u ostatku programa emitovala sadržaj sa relevantnim informacijama i sagovornicima u vezi sa aktuelnom pandemijom korona virusa. I pored navedenog, Agencija je stanici ukazala kako je korištenjem izrazito naglašenih, dramatičnih elemenata, poput izgleda i nastupa reportera, muzičke podloge te izraza „bosanskohercegovački Wuhan“, informativnu vrijednost priloga podredila senzacionalističkom izvještavanju, te podsjetila da način na koji mediji prenose informaciju utiče na to kako će gledaoci razumjeti kontekst priče o kojoj se izvještava, naročito u situaciji proglašene pandemije koja svakako stvara osjećaj zabrinutosti i straha kod javnosti.

- **Hayat televizija: “Život u vrijeme korone”**

Opis slučaja: U prigovorima se navodi da stanica iznosi podatak da se treba izbjegavati kontakt sa životinjama u cilju sprečavanja širenja korona virusa, te da takav pristup nema utemeljenje u zvaničnim preporukama WHO i može izazvati nasilje prema životinjama na ulici, a samim tim može doći i do kršenja Zakona o zaštiti životinja.

Odluka Agencije: U okviru navedene istrage analiziran je predmetni programski sadržaj, te je od nosioca dozvole zatraženo izjašnjenje u vezi sa navodima iz prigovora. Hayat televizija u izjašnjenju ističe da je izvještavanje u vezi sa navedenim zasnovalo na različitim relevantnim izvorima u cilju informisanja javnosti, a nikako sa ciljem širenja panike, kršenja zakona ili saopćavanja lažnih informacija. Nakon detaljne analize predmetnog sadržaja Agencija je konstatovala da isti nije u suprotnosti sa primjenjivim pravilima i propisima za čije je sprovođenje nadležna, konkretno Kodeksom o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija, kojim se uređuju osnovni principi programskih sadržaja audiovizuelnih medijskih usluga. Upute o preventivnim mjerama zaštite u vrijeme pandemije korona virusa emitovane od strane Hayat televizije, kako je konstатовano, ne sadrže elemente koji bi, suprotno osnovnim principima u emitovanju, poticali na štetna ponašanja koja bi mogla ugroziti zdravlje ljudi i životinja. Naučna istraživanja do sada, istina, nisu ponudila čvrste dokaze da bi životinje, uključujući kućne ljubimce, mogle biti izvor zaraze COVID-19, kako se i u prigovoru ističe. Međutim, imajući u vidu ozbiljnost situacije izazvane ovim virusom, kao i pitanja na koja stručna zajednica tek treba odgovoriti, može se zaključiti da su navedene mjere date isključivo u cilju prevencije i pojačane zaštite od opasnosti širenja korona virusa.

- **FTV: film „Epidemija“**

Opis slučaja: Federalna uprava policije je Agenciji prosljedila na postupanje prijavu koja se odnosi na emitovanje filma „Epidemija“ („Carriers“) u programu Federalne televizije dana 26.03.2020., a u kojoj se tvrdi da je emitovanje filma izazvalo strah i paniku kod građana FBiH u vrijeme vanrednog stanja.

Agencija je analizom utvrdila da se u filmu radi o epidemiji smrtonosnog virusa, te da je isti prilično uznemirujućeg sadržaja, uz pesimističan završetak. Film je emitovan u terminu od 23:05 sati te je označen grafičkom oznakom 12+.

Odluka Agencije: Predmetni programski sadržaj analiziran je isključivo sa aspekta poštivanja primjenjivih odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija, te je utvrđeno da se radi o filmskom programu koji je kategorisan grafičkom oznakom 12+ i emitovan u kasnom večernjem terminu, odnosno terminu koji nije dostupan maloljetnicima. Agencija je stanicu obavijestila da neće poduzimati dalje korake u vezi sa ovim slučajem, ali je i istakla da, neovisno o činjenici da se radi o filmskom sadržaju, što samo po sebi podrazumijeva jasnu razliku između fikcije i stvarnosti, sličnost i uporedivost predmetnog filmskog sadržaja sa trenutnom epidemiološko-zdravstvenom situacijom izazvanom pandemijom virusa Covid-19 može djelovati uznemirujuće na osjetljiviju publiku.

III. PRIGOVORI KOJI NISU REZULTIRALI POKRETANJEM POSTUPKA

1. Prigovor na video isječak iz epizode serije “Lud, zburjen, normalan” postavljen na Facebook stranici Nova TV koji prikazuje Džemala i djevojku sa hidžabom, te “*vrijeda pripadnike islamske vjeroispovijesti i može predstavljati govor mržnje*”. Podnosiocu prigovora je upućen odgovor da je Nova TV licencirana u Republici Hrvatskoj, te da Agencija nema nadležnost za regulaciju programskih sadržaja audiovizuelnih medijskih usluga koji su licencirani u nekoj drugoj državi. Također, naglašeno je da Agencija nema nadležnost nad sadržajima objavljenim na internet portalima i društvenim mrežama.

2. Prigovor na RTRS, RTVFBiH, te RTV Bugojno da ne emituju informativne emisije u udarnom terminu u formatu pristupačnom osobama sa oštećenjem sluha. Agencija je podnosiocu prigovora ukazala na to da važeća pravila Agencije ne propisuju obavezu televizijskim stanicama da informativne emisije u udarnim terminima učine pristupačnim osobama sa oštećenjem sluha, niti sadrže obavezujuće kvote o udjelu ovakvih sadržaja u programima nosilaca dozvola. Agencija je također podsjetila da je, u svjetlu pandemije Covid-19, putem saopćenja za javnost pozvala sve televizijske stanice da informacije objavljuju u formatu pristupačnom osobama sa oštećenjem sluha, dok je Javnim RTV servisima upućen direktan poziv da informativne emisije u udarnom terminu emituju tako što će osigurati tumačenje na znakovni jezik na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

3. Prigovor u vezi korištenja naziva ‘županija’ u informativnom programu BHT1. Podnosilac prigovora je obaviješten da regulatorni okvir koji Agencija primjenjuje u svom radu ne sadrži odredbe koje na bilo koji način regulišu ovo pitanje, te da Agencija nije nadležna za provođenje odluka Ustavnog suda.

4. Prigovor na tekst objavljen na portalu www.faktor.ba. Agencija je odgovorila da nije nadležna za regulaciju sadržaja objavljenih na internet portalima, te je podnosioca prigovora uputila na Vijeće za štampu i online medije BiH.

5. Agenciji se obratilo jedno udruženje građana sa zahtjevom da djeluje u cilju obustavljanja emitovanja serijala “Ja, blogerica” na Federalnoj televiziji, iz razloga što “*promoviše potpuno iskrivljene vrijednosti, pogrešne norme, lažne veličine i na taj način značajno na negativan način utiče na svijest prvenstveno mladih ljudi, ali i svih građana/ki Bosne i Hercegovine*” te je “*u suprotnosti sa misijom djelovanja javnog televizijskog servisa*”. Agencija je odgovorila da nema mandat da *a priori* donosi odluke o zabranjivanju emitovanja određenih programskih sadržaja, niti ima zakonsku nadležnost da se miješa u uređivačku politiku nosilaca dozvola što podrazumijeva da isti sami donose odluku o tome na koji način će kreirati svoj program.

6. Agenciji je upućen prigovor na sadržaj emitovan u okviru informativnog programa „Dnevnik“ TV SA od 27.04.2020. godine, u kojem je navedeno kako su emitovani netačni navodi prilikom izvještavanja o uvozu respiratora iz Kine te da je neistinito da je Srebrna malina firma koja je uvezla respiratore “*poljoprivredno gazdinstvo*”, te da je time prouzročena šteta ugledu firme i njenom vlasniku. Imajući u vidu činjenicu da je informacija objavljena u kontekstu adekvatnosti djelatnosti kojom se firma bavi za svrhe nabavke respiratora, kao i da se radi o temi koja je od izrazitog javnog interesa, Agencija je zaključila da samo nazivanje pomenutog pravnog lica ‘*poljoprivrednim gazdinstvom*’ nije sporno sa aspekta poštivanja primjenjivih odredbi Kodeksa. Također je ukazano na mogućnost korištenja mehanizma prava na odgovor ukoliko se radi o netačnim navodima, a u kojem slučaju bi zahtjev za ispravku morao biti upućen direktno od oštećene strane. Konačno, strani koja smatra da su iznesenim tvrdnjama oštećena njena prava i interesi, odnosno ugled, na raspolaganju su i sudski mehanizmi zaštite.

ANEKS: PREKRŠENE ODREDBE PRAVILA I PROPISA

1. Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija

Član 3. (Osnovni principi)

- (3) Pružalac medijske usluge neće pružati sadržaje koji uključuju bilo kakvu diskriminaciju ili predrasude na osnovu spola, rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, posebnih potreba, dobi, seksualne orijentacije, društvenog porijekla, kao i svaki drugi sadržaj koji ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, njegovih prava i sloboda.
- (4) Pružalac medijske usluge slobodan je u kreiranju i uređivanju svojih sadržaja, uz poštovanje profesionalnih i općeprihvaćenih vrijednosnih i etičkih standarda.

Član 5. (Pravičnost i nepristrasnost)

- (2) Audiovizuelnim i radijskim programima će se osigurati da svi programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima, budu pravični, nepristrasni i izbalansirani. Pravičnost, nepristrasnost i izbalansiranost postižu se objavljivanjem svih suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

Član 6. (Pravo na odgovor)

- (3) Odgovor ili dio odgovora koji se odnosi na ispravljanje netačnih ili nepotpunih informacija će biti objavljen u prvom narednom izdanju programa u kojem je objavljena informacija na koju se daje odgovor. Ukoliko to nije moguće, odgovor će biti objavljen u vremenski najbližem i tematski najrodnijem programu.
- (4) Objava odgovora ili dijela odgovora neće biti popraćena protuodgovorom ili dodatnim komentarom, pogotovo ako je riječ o informativno-političkim programima. Ovo ograničenje se ne odnosi na pripremu i objavljivanje dodatnih informacija u vezi s temom na koju se odgovor odnosi, s tim da te informacije neće ugroziti samu svrhu odgovora.

Član 7. (Lažni ili zavaravajući audiovizuelni i radijski programi)

- (1) Audiovizuelni i radijski programi neće nuditi bilo kakav sadržaj za kojeg se zna ili se može utvrditi da je lažan ili zavaravajući na osnovu zdravog razuma ili rutinskom provjerom, ili za kojeg postoji opravdana pretpostavka da je lažan ili zavaravajući.

Član 16.
(Učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima)

- (1) Audiovizuelni i radijski programi u kojima publika ima mogućnost učešća putem pozivanja, slanja poruka, te korištenjem drugih načina komunikacije, sadržavat će jasne informacije i uslove za učešće u istim.
- (2) Ukoliko se učešće publike u audiovizuelnim i radijskim programima ostvaruje putem usluge dodatne vrijednosti, gledaocu/slušaoцу koji učestvuje u programu, uključujući gledaoce/slušaoce na čekanju, naplatit će se cijena po pozivu, a ne po vremenu trajanja poziva.

Član 18.
(Označavanje repriza, snimaka i arhivskog materijala)

- (1) Reprize programa i snimke sportskih prijenosa će se označiti kao takve tokom cjelokupnog trajanja.

Član 22.
(Obaveza zaštite maloljetnika i kategorizacije sadržaja)

- (1) Pružalac medijske usluge će osigurati zaštitu maloljetnika od potencijalno neprimjerenih i štetnih sadržaja.
- (2) Pružalac medijske usluge je odgovoran za kategorizaciju svih sadržaja koje pruža.

Član 24.
(Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika)

- (1) Pružalac medijske usluge će osigurati zaštitu maloljetnika od sadržaja za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti njihov fizički, psihički ili moralni razvoj, bilo tehničkom zaštitom ili odgovarajućim rasporedom i označavanjem sadržaja. Ovi sadržaji uključuju, ali se ne ograničavaju na scene grubog nasilja, seksa, vulgarne izraze i prizore ili scene zloupotrebe alkohola i opojnih droga. Ova obaveza se ne odnosi na informativno-političke i programe o tekućim događajima, na koje se primjenjuje član 9. ovog kodeksa.

Član 25.
(Raspored i označavanje sadržaja u svrhu zaštite maloljetnika)

- (1) Sadržaji za koje je vjerovatno da bi mogli ugroziti fizički, psihički ili moralni razvoj maloljetnika, koji se prikazuju bez tehničke zaštite, će biti označeni odgovarajućom grafičkom oznakom koja će biti jasno istaknuta na ekranu tokom cijelog njihovog trajanja.
- (2) Grafičke oznake se odnose na sljedeće kategorije sadržaja i primjenjuju se kako slijedi:
 - a) Kategorija 12+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 12 godina će se prikazivati između 20:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:

- 1) sadržaje u kojima se povremeno prikazuju scene nasilja i posljedice tog nasilja, bez prikazivanja detaljnih scena istog, a koje imaju jako uredničko/umjetničko opravdanje;
 - 2) sadržaje u kojima se prikazuje prirodna nagost bez seksualnog konteksta, te scene seksualne aktivnosti koje su kratke i prikazane na diskretan način;
 - 3) sadržaje u kojima su povremeno zastupljene blage psovke koje su opravdane kontekstom.
- b) Kategorija 16+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 16 godina će se prikazivati između 22:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:
- 1) sadržaje u kojima se povremeno prikazuju scene umjerenog nasilja i posljedice tog nasilja, uključujući i detaljno prikazivanje povreda, ozbiljnih rana i krvi, posebno ukoliko je takvo nasilje predstavljeno kao prihvatljivo i ukoliko se može lako imitirati;
 - 2) sadržaje u kojima se prikazuju nagost i seksualnost, bez eksplicitnog prikazivanja spolnih organa i seksualnog odnosa, a koji su opravdani kontekstom i čija primarna namjena nije podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike;
 - 3) umjerenu upotrebu neprimjerenog jezika sa šalama i izrazima čija je namjera provociranje i uznemiravanje, te umjereno korištenje vulgarnih izraza i psovki.
- c) Kategorija 18+: sadržaji koji nisu namijenjeni maloljetnicima ispod 18 godina će se prikazivati između 24:00 i 06:00 sati, uključujući ali ne ograničavajući se na:
- 1) prikaze teškog nasilja i teških i zastrašujućih posljedica nasilja i eksplicitan prikaz scena seksualnog nasilja;
 - 2) detaljne prikaze seksualnih aktivnosti u sadržajima čija primarna namjera nije podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike;
 - 3) sadržaje čija je primarna namjera podizanje seksualnog uzbuđenja ili stimulacija publike, a koji prikazuju nagost u zavodljivim, provokativnim seksualnim položajima bez eksplicitnog prikazivanja spolnih organa tokom seksualnog odnosa;
 - 4) sadržaje u kojima se često upotrebljavaju najgrublje psovke i vulgarni izrazi.

2. Kodeks o komercijalnim komunikacijama

Član 9. (Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine)

- (2) Trajanje televizijskog oglašavanja i teletrgovine, uključujući oglašavanje na dijelu ekrana i telepromociju, za javne televizijske stanice iznosit će najviše četiri minute po satu, uz izuzetak izloga za teletrgovinu.

Član 16. (Opći principi u vezi sa sponzorstvom)

- (2) Gledaoci će biti jasno upoznati sa postojanjem ugovora o sponzorstvu. Sponzorisani program će biti jasno označen kao takav imenom, logom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što su njegov proizvod ili usluga ili njegov prepoznatljivi znak, na odgovarajući način na početku, tokom i/ili na kraju programa. Oznaka sponzorstva se neće neopravdano isticati i bit će ograničena na kratku i neutralnu identifikaciju sponzora, te neće sadržavati dodatne informacije o sponzoru ili promotivno upućivati na proizvod ili uslugu sponzora.

- (3) Sponzorisanе audiovizuelne medijske usluge ili medijske usluge radija, odnosno programi, neće direktno podsticati na kupovinu ili unajmljivanje proizvoda ili usluga sponzora ili neke treće strane, a posebno putem promotivnog upućivanja na proizvod ili uslugu.

Član 18.
(Opći principi u vezi s plasmanom proizvoda)

- (3) Programi koji sadrže plasman proizvoda će ispunjavati sljedeće uslove:
- a) ni pod kojim okolnostima se neće vršiti uticaj na sadržaj te, u slučaju televizijskog i radijskog emitovanja, na raspored programa, na način da se djeluje na uredničku odgovornost i nezavisnost pružaoca audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija;
 - b) neće direktno podsticati na kupovinu ili unajmljivanje proizvoda ili usluga, posebno putem promotivnog upućivanja na taj proizvod ili uslugu;
 - c) dotični proizvod ili usluga se neće neopravdano isticati.

Član 19.
(Označavanje plasmana proizvoda)

- (1) Gledaoci/slušaoци će biti jasno informisani da se u audiovizuelnom i radijskom programu koristi plasman proizvoda.
- (2) Audiovizuelni program koji sadrži plasman proizvoda bit će označen putem postavljanja vizuelnog simbola kako ne bi došlo do zbunjivanja gledalaca. Vizuelni simbol će se postaviti u donjem desnom uglu ekrana i sadržavat će krug sa upisanim štampanim slovima PP, te će se zadržati na ekranu najmanje 30 sekundi na početku i na kraju programa, te nakon svake pauze za reklame.
- (3) Pored označavanja plasmana proizvoda vizuelnim simbolom, emitovat će se i tekstualno obavještenje na početku programa sljedećeg sadržaja: „Ovaj program sadrži plasman proizvoda“ .

3. [Pravilo 77/2015 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga](#)

Član 13.
(Programski uslovi)

- (2) Programski sadržaji korisnika dozvole, tokom cijelog važenja dozvole, bit će u skladu s programskim uslovima dozvole, pravilima Agencije, kao i drugim propisima relevantnim za oblast emitovanja.
- (5) Program korisnika dozvole mora sadržavati minimalno 20% vlastite produkcije od ukupnog sedmičnog programa, od čega dnevno najmanje 75 minuta u terminu između 17:00 – 23:00 sata.

- (9) Svaka promjena programskih segmenata i/ili strukture programa veća od 20% ukupnog sedmičnog programa zahtijeva prethodno pismeno odobrenje Agencije u smislu izdavanja novog Aneksa 1 dozvole.

Član 21.

(Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije)

- (1) Korisnik dozvole je dužan dostaviti informacije i/ili snimke programa koje Agencija zahtijeva u svrhu praćenja poštivanja uslova dozvole i/ili u svrhu vršenja regulatornih obaveza, na način, u formi, obimu, te u roku koje odredi Agencija.
- (2) Korisnik dozvole je dužan voditi dnevnu evidenciju o emitovanom programu i istu čuvati dvije godine. Evidencija o emitovanom programu će sadržavati tačno vrijeme emitovanja svakog sadržaja, njegov naziv, vrstu programskog segmenta i njegovo trajanje.
- (3) Korisnik dozvole je dužan napraviti i zadržati kompletne snimke svih programa koje emituje, na način da se na snimcima sačuva kontinuitet i cjelovitost programa. Ovi snimci će se čuvati minimalno šest sedmica, a na zahtjev Agencije i duže.

4. Pravilo 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija

Član 15.

(Programski uslovi)

- (2) Programski sadržaji korisnika dozvole, tokom cijelog važenja dozvole, će biti u skladu s programskim uslovima dozvole, pravilima Agencije, kao i drugim propisima relevantnim za oblast emitovanja.
- (10) Svaka promjena programskih segmenata i/ili strukture programa veća od 20% ukupnog sedmičnog programa zahtijeva prethodno pismeno odobrenje Agencije u smislu izdavanja novog Aneksa 1 dozvole.

Član 20.

(Upućivanje informacija Agenciji i registar Agencije)

- (1) Korisnik dozvole je dužan dostaviti informacije i/ili snimke programa koje Agencija zahtijeva u svrhu praćenja poštivanja uslova dozvole i/ili u svrhu vršenja regulatornih obaveza, na način, u formi, obimu, te u roku koje odredi Agencija.
- (2) Korisnik dozvole je dužan voditi dnevnu evidenciju o emitovanom programu i istu čuvati dvije godine. Evidencija o emitovanom programu će sadržavati tačno vrijeme emitovanja svakog sadržaja, njegov naziv, vrstu programskog segmenta i njegovo trajanje.

Član 28.
(Programske obaveze)

- (1) Najmanje 40% sedmičnog programa javne radiostanice će se sastojati od vijesti i ostalih informativnih programa i obrazovnih programa. Po 10% od ukupnog sedmičnog programa namijenjenog za vijesti i ostali informativni program i obrazovni program će biti posvećeno pitanjima pripadnika nacionalnih i drugih manjina, te ranjivih grupa stanovništva. Prilikom računanja vremena namijenjenog vijestima i ostalim informativnim programima i obrazovnim programima, ubrajat će se samo jedna repriza emisije sedmično.
- (2) Najmanje 4% sedmičnog programa javne radiostanice će se sastojati od dječijeg programa sa obrazovnom ili instruktivnom namjenom.